

גליון מס' 76

ב"ה, ערב שבת קודש פרשת תולדות תשפ"ב

כיקרוב

בלימוד החסידות ובדרכי החסידות

הנאה להם

שביבים נפלאים ממועמד התכנסות ראשי הכוללים
של 'מעייני ישראל' בראשות אדמו"רים ומשפיעים / עמוד 6

עדכוני חב"ד;

הנאה לעולם

כינוס השלוחים העולמי שנערך
השבוע בהשתתפות אלפים:
סיפור מוזחשי ומפעים
המושקף נאמנה את מהפכת
השליחות / עמוד 11

צילום: חיים טויטו

השלוחים השבוע בציון הרבי זי"ע - המשלח

מלאכה מקרה והתזונה

הגה"ח
הרב חיים
שלום דייטש
שליט"א

הרה"ח
הרב שבתאי
סלבטיצקי
שליט"א

ניגונים:
זאנוויל ויינברגר

מוצאי שבת | 20:00 | בנייני האומה
ט"ז כסלו | ירושלים עיה"ק

חינוך במדע מנחה

ניגוני בעל התניא עם:

אברהם פריד

זאנוויל ויינברגר

יוסף קרדונר

מוצאי שבת | 23:00 | בנייני האומה
ט"ז כסלו | אודיטוריום

מחיר כרטיס 35 ₪ | להזמנות: 03.313.7474 או ב- 'גלאטיקטי'
כרטיסים במקום על בסיס מקום פנוי

הרה"ח הרב
יוסף יצחק
גורביץ'
שליטי"א

הרה"ח
הרב שבתי
סלבטיצקי
שליטי"א

ניגונים:
הרב מנחם מענדל עמאר
ובניו

ההתוועדות ר"ש כסלו

יום שני | 20:30 | בנייני האומה
ליל י"ט כסלו | ירושלים עיה"ק

עבודת שבת

אברהם פריד | שולי רנד

ישי ריבו | מוטי שטיינמץ

מנוח התעודות בהצורה

יום שני | 23:45 | בנייני האומה
ליל י"ט כסלו | אודיטוריום

ישאו דברים:
הרב שבתי סלבטיצקי שליטי"א
הרב יוסף יצחק גורביץ' שליטי"א

חוויה רוחנית חסידית שאסור להחמיץ!

מחיר כרטיס: 65 ש"ח באולם, 50 ש"ח ביציע | להזמנות: 03.313.7474 או ב- 'גלאטיקטי'
כרטיסים במקום על בסיס מקום פנוי

פרשת תולדות

ברכה לעבודה בכוחות עצמך

החכמה של הרב. דברי החכמה שמחדש הרב הם הרבה יותר עמוקים ונעלים לעומת חידושי התלמיד הנחותים מהם לאין ערוך.

נמצא שבכל אחד משני האופנים יש מעלה שאין בשני: מבחינת דרגת השכל – המעלה היא ב'המשכה מלמעלה למטה', כשהתלמיד מקבל וקולט במוחו את דברי השכל של הרב, שהם נעלים ועמוקים יותר לאין ערוך. אך מבחינת דרגת האדם – המעלה היא ב'העלאה מלמטה למעלה', כשהתלמיד משיג יכולת לחדש דברי חכמה בעצמו, דבר המעיד שהוא עצמו התעלה.

'בור סוד' ו'מעייין המתגבר'

ההבדל בין שני סוגי התלמידים הנ"ל מופיע למעשה במשנה במסכת אבות:

"חמישה תלמידים היו לרבן יוחנן בן-זכאי, ואלו הן: רבי אליעזר בן-הורקנוס... ורבי אלעזר בן-ערוך. הוא היה מונה שבחן: רבי אליעזר בן-הורקנוס – בור סוד שאינו מאבד טיפה... ורבי אלעזר בן-ערוך – כמעין המתגבר". וממשיך שם: "הוא היה אומר: אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים, ואליעזר בן-הורקנוס בכף שנייה – מכריע את כולם. אבא שאול אומר משמו: אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים, ורבי אליעזר בן-הורקנוס אף עמהם, ורבי אלעזר בכף שנייה – מכריע את כולם" (אבות פ"ב, ט).

אומרים המפרשים ש"אבא שאול לא נחלק על תנא קמא, ושני הדברים אמרם רבן יוחנן בן זכאי, ושניהם אמת" (רע"ב). מעלת רבי אליעזר בן-הורקנוס הייתה "בור סוד שאינו מאבד טיפה", ומבחינה זו הכריע את כל חכמי ישראל. לעומתו, מעלת רבי אלעזר בן-ערוך הייתה בהיותו "כמעין המתגבר", ומבחינת מעלה זו – הכריע הוא את כולם.

הביאור בזה הוא על-פי המבואר לעיל: מבחינת דרגת השכל – רבי אליעזר בן-הורקנוס נעלה יותר, שכן בהיותו "בור סוד שאינו מאבד טיפה", נשמרו אצלו כל דברי החכמה הנעלים והעמוקים של רבו, כפי ששמעם ממנו. אבל מבחינת דרגת האדם – המעלה היא ברבי אלעזר בן-ערוך שהיה "כמעין המתגבר" בחכמה, שכן דברי חכמתו הם חידושים שלו.

צדיקים ובעלי תשובה

כשם שיש שני אופנים אלה בתלמידים, קיימים שני האופנים האלה גם בעבודת ה':

עבודת הצדיקים – היא בדרך 'המשכה מלמעלה למטה'. הצדיק לומד תורה ומקיים מצוות, ועל-ידי כך ממשיך קדושה מלמעלה למטה. אמנם זה נעשה על-ידי עבודת האדם, אבל העבודה מתבטאת בציות וקבלת ההשפעה הבאה מלמעלה (בדוגמת עבודת התלמיד לקליטת דברי הרב).

עבודת בעלי תשובה – היא בדרך 'העלאה מלמטה למעלה'. התשובה היא פעולה אישית של האדם, שכואב ונוגע לו הריחוק שנוצר על-ידי החטא, והוא שב בתשובה. אין זו קבלה של השפעה מלמעלה (כבתורה ומצוות) אלא פעולה וחידוש של האדם.

ואכן, יש מחלוקת מי גדול ממי. דעה אחת בגמרא קובעת שצדיקים גמורים גדולים מבעלי תשובה, ודעה שנייה סבורה שבעלי תשובה גדולים מצדיקים גמורים. על הדעה הראשונה אומרת הגמרא: "ופליגא דרבי

פרשת תולדות מספרת על ברכותיו של יצחק ליעקב. יצחק ביקש לברך את עשיו ולמעשה יעקב קיבל את הברכות.

התחלת הברכות היא במילים "ויתן לך האלקים" (תולדות כז, כח). רש"י מפרש: "ויתן לך – יתן ויחזור ויתן". בפשטות, כוונתו לתרץ את העובדה שהברכה מתחילה בוא"ו המוסף. כיצד ייתכן להתחיל ברכות בוא"ו, "ויתן"? לכן הוא מפרש שמדובר כאן על נתינה כפולה, "יתן ויחזור ויתן".

ודרוש ביאור: מה משמעותה של הנתינה הנוספת? מה חסר בנתינה הראשונה? בנתינה של בשר ודם, שנתינתו מוגבלת, מובן שיש מקום להוספה, אבל כשמדובר על נתינה של הקב"ה, "ויתן לך האלקים", שנתינתו היא בתכלית השלימות, מה המשמעות של "ויחזור ויתן"?

בכתוב שלפני זה מסופר מה הדבר שעורר את יצחק לברך: "ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכהו, ויאמר: ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'". בעקבות זאת שהריח "את ריח בגדיו.. כריח שדה גוי" פתח יצחק בברכות ואמר "ויתן לך וגו'".

איתא על כך בספרי: "וכן אתה מוצא ביצחק שראה אותו (את בית המקדש) בנוי, וראה אותו חָרֵב, וחזר וראה אותו בנוי, שנאמר: 'ראה ריח בני' – הרי בניו, 'כריח שדה' – הרי חרב, 'אשר ברכו ה' – בנוי ומשוכלל לעתיד לבוא" (ספרי ברכה לג, יב).

נוכח מתפרש הכתוב: "ראה ריח בני" – בית המקדש בנוי, שכן 'ריח' מורה על הקרבנות הקרבים בבית המקדש, שהם 'ריח ניחוח', ו'בני' מלשון בניו; 'כריח שדה' – בית המקדש כשהוא חרב, על שם הפסוק 'ציון שדה תחרש' (מיכה ג, יב); 'אשר ברכו ה' – בית המקדש כפי שיהיה בנוי ומשוכלל לעתיד לבוא].

נמצא שראיית בית המקדש בשלושת המצבים – בנוי, חרב, ובנוי ומשוכלל לעתיד לבוא – היא שעוררה את יצחק לברך את ברכותיו ולומר "ויתן לך וגו'". עלינו להבין את השייכות בין הדברים.

שני סוגים של תלמידים

העניין יובן בהקדמת משל מהשפעת רב לתלמיד, שייתכנו בזה שני אופנים:

(א) הרב משיע תלמיד ומלמדו דברי חכמה, והתלמיד מבין וקולט את הדברים היטב, אבל התלמיד רק מבין את מה שהרב מלמד אותו, ואינו מסוגל לחדש דבר בעצמו.

(ב) הרב מלמד את התלמיד איך ללמוד בעצמו, וכך התלמיד נעשה 'מוחש' בעצמו. הוא לא רק מקבל את ההשפעה מהרב, אלא משיג עניין נוסף וכוח מיוחד – יכולת לחדש בעצמו.

בסגנון תורת החסידות האופן הראשון נקרא 'המשכה מלמעלה למטה' – חכמת הרב נמשכה מלמעלה למטה, מהרב אל התלמיד. אמנם התלמיד השיג ואצר במוחו ידע רב והשכלה עמוקה ביותר, אבל הוא עצמו ודרך מחשבתו נשארו 'למטה' כשהיו ולא התעלו. אין זאת אלא שהוא קלט במוחו את דברי הרב, בעוד הוא עצמו לא השתנה ולא נעשה למדן באמת, והראיה – שבעצמו אין בכוחו לחדש דבר.

האופן השני נקרא 'העלאה מלמטה למעלה' – התלמיד, שהיה תחילה 'למטה', התעלה למעלה. על-ידי לימודו עם הרב השתנה שכלו והזודך, עד שהוא עצמו מסוגל לחדש דברי שכל. ואולם על אף המעלה של היכולת לחדש בעצמו, הרי חידושי התלמיד אינם עמוקים כל-כך כחידושי

מהורתם של ישראל

תכנית לימוד ייחודית
לקראת י"ט כסלו

חומר הלימוד

קונטרס 'מהורתם של ישראל' נכתב על ידי
ה'חוזר' הגאון החסיד ר' יואל כהן זצ"ל,
ועוסק במהות היהודי על פי תורת החסידות.

החוברת מופצת ללא עלות בהיכלי הישיבות ובבתי הכנסת,
לקבלת החוברת במייל: lladaat@gmail.com

המבחן

המבחן יתקיים בבנייני האומה בירושלים
במוצ"ש ט"ז כסלו ובימים א-ב י"ז-י"ח כסלו
בין השעות 19:30-23:00

במבחן יהיו 20 שאלות בשיטה אמריקאית.

המתנה

ציון 70% ומעלה במבחן, מזכה במקום בשני כרכים
מספרי הגה"ח ר' יואל כהן זצ"ל לפי בחירה,
מתוך הספרים שיצאו ע"י ספריית מעיינותיך.

בין כל
הנבחרים יוגרלו
10 עגלות קניה
בסך 1,000 ₪
ביריד החסידות

ההגרלה תתקיים אחרי המבחן
ביום שני, וניתן יהיה לממש את
הקניה בימים שלישי ורביעי
בשעות הבוקר המוקדמות.

לבוא?

א למלא השלט שנפרש מאחור איש לא היה מעלה על דעתו שעשרות האברכים החסידיים, זה בלבדו הגליציאני, זה במגבעתו הירושלמית וזה בחזונו הפולני, אינם אברכים חסידיים במובן הנפוץ של הביטוי אלא משפיעים המפיצים את אור החסידות בקרב מאות אלפי לבבות בכל רחבי ארץ הקודש. אבל השלט הסגיר את מהותו של המעמד: התכנסות ראשי הכוללים 'מעייני ישראל - תפארת שמשון'.

אלה הם הכוללים המפיצים את זוהר החסידות להמוני אברכים מכל גווני החסידות אשר מקדישים שעות על מנת להתעלות בתורת החסידות, באופן יסודי, שיטתי ונהיר באמצעות לימוד ספר התניא ומאמרי החסידות של נשיאי חב"ד לדורותיהם.

אמור מעתה: זהו כינוס של משפיעים רבי כוח המפיצים את מעיינות החסידות חוצה וחוצה. כינוס של המקרבים את התשובה הניצחת לשאלת השאלות: אימתי קאתי מר? לכשיפוצו מעיינותיך חוצה.

ההתכנסות השנתית המיוחדת של ראשי כוללי 'מעייני ישראל', בראשות כ"ק האדמו"רים מבאיאן, מדושינסקיא, ממאכנובקה-בעלזא ומנדבורנה-ירושלים, והמשפיעים הדגולים, הגר"ש דייטש, הגר"ש גופין והגרמ"מ וועכטער – העניקה הזדמנות פז לשמוע מפיהם אודות החשיבות החיונית של לימוד תורת החסידות לנפש כל עובד ה' • שביבים נפלאים

יקותיאל יהודה גנזל

היהלום שבכתר

אם נסכית לדבריו המעוררים של המשפיע הגה"ח רבי חיים שלום דייטש שליט"א, שפתח את המעמד בדברים כדורבנות,

ובגלמוד

היקר בחבל, את פאר כתר המלך. לא בנקל הצליחו להכניס לפי בן המלך את האבק הכתוש. הוא היה חולה וגופו התעוות. מרבית האבק הכתוש נשפך לצדדים אבל טיפין ממנו נכנסו אל הפה וממנו אל בית הבליעה. והנסיך נפא.

כדברים האלה אמר רבנו הזקן בעל התניא לרבי פנחס מקאריץ זי"ע: אמנם תורת החסידות היא היהלום שבכתר המלך ובעיקרה היא מיועדת רק לאנשי הכתר, רק למי שראוי להיכנס לשערי החסידות. אולם הגיע דור - וכבר על דורו אמר כן - שהדור חולה אנושות, בניו של מלך מלכי המלכים חולים ועומדים על שערי מוות רוחני. בעת הזאת אין ברירה כי אם לכתוש את גולת הכותרת, את תורת החסידות, ולתת ממנה לבנים חולים, גם אם התפשטות החסידות תביא גם להורדת ערכה בעיני הבריות, העיקר שהבן החולה יתרפא וישוב אל אביו שבשמים.

התרגשות רבה אפפה את הגרר"ש כשהוביל את המשל הקדום והבסיסי הלזה אל ימינו אנו. דורות אחרי דור הדעה של רבינו הזקן.

"בדורנו אנו רואים בחוש עד כמה התפשטות תורת החסידות, היהלום שבכתר המלך, מצילה נפשות מחולי רוחני קשה. וכאשר פועלים להפצת מעיינות החסידות החוצה - זוכים להיות מציל נפשות. אני אישית יכול להעיד עדויות על אנשים שהגיעו ממשפחות נכבדות, הן מהעולם החסידי והן מהעולם הליטאי, וסיפרו לי שלמרות שצמחו בערוגה בריאה וקיבלו חינוך תורני, הם מצאו את עצמם בשערי מוות רוחני. אחת הסיבות לכך היא החינוך מתוך יראה שהם קיבלו. כלפי חוץ הם המשיכו לחיות את חייהם, אבל הם היו חולים ברוחניותם מאוד. עד שגילו את אור תורת החסידות ואור פנימיות החסידות. האור

נבין היטב את מהות מקומה של הפצת מעיינות החסידות בדורנו, דור בו כל לבב רוחני דווי וכל ראש לחלי.

תחילה פתח בסיפור הנודע מאת רבותינו איתני החסידות: ויכוח נשגב ניטש בין המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע לבין ידידו ורעו הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע בדבר הפצת החסידות. בעוד שהמגיד דגל בהפצת תורת החסידות לכל, סבר רבי פנחס שיש להצניע תורה טמירה זו ולמוסרה ליחידים הראויים בלבד. באחד הימים הופיע רבי פנחס במעונו של המגיד וביקש להיכנס לחדרו. על מפתח החדר מבחוץ היה תמיד עומד אחד התלמידים ומשגיח על הנכנסים ויוצאים. באותה שעה ניצב שם רבנו הזקן זי"ע ששמר על הפתח. המגיד הסתגר באותה שעה ואיש לא הורשה להיכנס פנימה. גם לא רבי פנחס הקדוש. רבנו הזקן הבחין שנפשו של רבי פנחס נסערת מאוד ושאל לפשרה של סערה. הראה לו רבי פנחס דף מתורת החסידות (כנראה מתורתו של המגיד) אותו מצא במקום מבוזה. בכך מצא ראה לשיטתו שלא טוב הדבר שמפיצים בתפוצה נרחבת את תורת החסידות.

ביקש רבנו הזקן להשיבו בדרך משל: מעשה בבן המלך שחלה ונפל למשכב. רופאים ומומחים שהועקו בזה אחר זה לחדרו, פכרו ידיהם בייאוש. איש לא מצא מזור לחוליו. והחולי הכביד. כשהחולה סבל אנושות הופיע בשערי הבית חכם והציע את התרופה שלבטח תועיל: יש לנתק מכתר המלך את היהלום המרכזי, גולת הכותרת, אבן יקרה זו יש בה כוחות מרפא סגוליות ויש לכתוש אותה דק-דק ולתת לנסיך לטעום מאבק היהלום ויתרפא.

לא במהרה הוריד המלך את כתרו מראשו. הן ביוזון המלכות הוא לכתוש את האבן. אולם כשהכביד החולי עד כי נכנס הנסיך לשערי מוות, שוב לא הייתה ברירה אלא לכתוש את אבן האבנים, את היהלום

נראים מימין לשמאל.
הגה"ח ר' מנדל פויגל,
כ"ק האדמו"רים מנדבורנא,
דושינסקיא, באיאן ובעלזא
מכנובקא, הגה"ח ר' דוד
פישר, הרב אליהו שלוסברג,
הגה"ח ר' שניאור זלמן גופין
והגה"ח ר' מענדל וועכטער

הזה הפך אותם לבעלי תשובה וקירב אותם אל בוראם ואל היהדות".
הגרה"ש הדיגש והטעים: "לא תמיד הם התקרבו אל הבורא
על ידי ששמעו שיעורי חסידות עמוקים או התחילו להגות בספרי
רבתינו. חלק גדול מהם התקרבו אל אור החסידות על ידי הנהגות
חסידיות, על ידי שנקלעו להתוועדות חסידית רבת מתיקות עילאית.
הנעימות הרבה, ה'געשמאק' החסידי, וכמובן גם דברי החסידות
שנכנסו לאוזניהם במהלך ההתוועדות, משכו את נשמתם אל הבורא
ואל עבודתו בחיות".

תפקיד 'הכותש'

מי שהנחה את המעמד בטוב טעם ודעת, הוא הגה"ח רבי מענדל
פויגל שליט"א - ראש הכוללים של 'מעייני ישראל', שמילא כל דקה
שבין לבין בהגיגי חסידות והפצת מעיינותיה, הוסיף נדבך מעשי
מרתק על דבריו של הגה"ח רבי חיים שלום דייטש שליט"א ועל
משלו של רבנו הזקן זי"ע:

כאשר כ"ק אדמו"ר זי"ע סיפר את הסיפור הזה, סיפורו של בן
המלך ויהלום הכתר שנכתש, הוסיף ולימד: בימי קדם, בדורו של
רבנו הזקן, לא כל אחד יכול היה להתעסק בכתישת היהלום. כי הלא
גם אם מחליטים לכתוש את גולת הכותרת, עדיין זקוקים למומחה
שיידע איך לכתוש את האבן ואיך להאכיל ממנה את הנסיך. לא כן
בזמננו אנו, כשהחולי גבר כל כך, בזמננו אין שהות להמתין למומחה.
כיום מוטל על כל אחד לקחת את תפקיד 'הכותש' ולכתוש עד דק את
האבן על מנת להציל את כל הבנים החולים של מלך הכבוד.

וכמובן שכשמדברים על 'לכתוש את היהלום', הכוונה למעליותא:
על כל אחד מוטל להפוך למשפיע ולמציל נפשות. לקחת את תורת
החסידות המקודשת, היהלום שבכתר, ולפרסם אותה לעוד ועוד
יהודים שייכנסו גם הם בשערי הארמון, שירגישו גם הם את מתיקות
התורה והמצוות, את האור הנשגב שתורת החסידות מאצילה על כל
הבא בשעריה.

והיהלום שבכתרה של תורת החסידות הוא התורה הפנימית, זו
שהנחיל רבנו הזקן זי"ע כפי אשר קיבל מרבו המגיד הגדול שקיבל
מפי הבעל שם טוב הקדוש.
הלא כאשר נשאל רבנו הזקן
מפי רעו הרה"ק רבי לוי יצחק
מברדיטשוב זי"ע מהיכן הוא
לוקח את תורת החסידות
הפנימית שהוא מפיץ, התורה
הפנימית יותר מהתורה שקיבלו
יתר תלמידי המגיד מרבים
הגדול, השיב רבנו הזקן: הלא
זכיתי ללמוד מפי המגיד בשעה
שלימד את בנו, רבי אברהם
המלאך זי"ע, וכשאב מלמד את
בנו הוא מעביר לו את ה'עצם'.
תורת רבנו הזקן היא אפוא
ה'עצם' של תורת החסידות.
היהלום שבכתר של היהלום
שבכתר. ואשרי המפיצה.

'תניא' בקלויז הבאיאני

דוגמה מוחשית של הפצת מעיינות החסידות, העניק הגה"ח
ר' מרדכי שלמה רבינוביץ שליט"א ראש כולל 'תפארת שמשון' -
באיאן, שסיפר על הדרך בה מלהיב הלימוד בספר התניא קדישא
את לבבות החסידים בחצר הקודש באיאן. בדבריו הקדים לגלות
שבדורות הקודמים היו זקני החסידים בבאיאן שקועים רבות בלימוד
ספר התניא וראו בו את ספר לימודם בתורת החסידות. ועתה, על
ידי מסגרת הלימוד ככוללי 'תפארת שמשון', חוזרת עטרה ליושנה.

נצטט מפניניו רבי התוכן:

הקשר בין רוז"ן לחב"ד התחיל כבר בדור הראשון. כידוע היה
רבנו הזקן לומד חסידות מפיו של סב הרה"ק מרוז"ן זי"ע - הלא הוא
הרה"ק רבי אברהם המלאך זי"ע, בנו
של המגיד ממעזריטש. ומסופר שעד
כדי כך הייתה יקרה שעת הלימוד הזו
בעיני רבנו הזקן, עד שהיה 'גונב' שעות
על ידי שהזיז את השעון בחדרו של רבי
אברהם וכך הם המשיכו ללמוד הרבה
מעבר לזמן הקצוב.

הגרמ"ש רבינוביץ הוסיף בחיור:
לפני שנים אחדות, כשכ"ק אדמו"ר
מבאיאן שליט"א נחת נחיתת ביניים
באיטליה, לתפילת שחרית, הועיד פניו
לעבר ישיבת חב"ד המקומית. בפועל
הגעעתו התאחרה ובשל כך גם התפילה
נדחתה ותלמידי 'תומכי תמימים'
המתינו עד שהאדמו"ר יופיע לתפילה.
כשהופיע האדמו"ר, התבטא בצחות
הלשון: "כעת משלימה ליובאוויטש את חובה לבית רוז"ן; הזמן
שהמתנחלם להגעתי הוא תשלום על הזמן אשר 'לקח' בעל התניא
מזקני רבי אברהם המלאך".

רבי מרדכי שלמה המשיך בסקירה מלאת חיות בהתבטאו:
"ההתעמקות בספרי החסידות, רוממה נפשות רבות בחצר קדשנו",
וסיפר על השבת החולפת בה התקיים סדר לימוד בן שעות קודם
תפילת שחרית בצפרא דשבתא בבאיאן. מארגני סדר הלימוד חשבו
על הדרך בה יסיפו נופך של התעוררות ודבקות קודם סדר הלימוד,
אולי על ידי שירת 'י-ה אכסוף' או זמיר אחר. עד שהיה מי שהציע:
"הבה נלמד 'תניא' קודם סדר הלימוד, זה ודאי יעורר את הלבבות
לקראת הלימוד שהוא הכנה לתפילה".
כך אכן עשו והתלהבות הרקיעה שחקים.

"כחמישים אברכים לומדים אצלנו ככולל 'תפארת שמשון' והוגים
בתורת החסידות. אם אברהם איבנו בירר: 'אולי יש חמישים צדיקים',

תורה וגדולה במקום אחד

הנוכחים כולם הטו אוזנם כאפרכסת לשמע דבריו של הגה"ח הרב דוד פישר שליט"א, פטרוני הכוללים 'מעייני ישראל' - תפארת שמשון', הנושאים את שם אביו לזכרו ולעילוי נשמתו. דבריו נסכו סביב דברי האר"י הקדוש: 'מצווה לגלות זאת החכמה'. אם בעבר היו אלו יחידי סגולה שעסקו ברזון דאורייתא, כיום הזה זו מצווה ללמוד את פנימיות התורה, על אחת כמה וכמה לאחר שזכינו כי הבעש"ט הק' ותלמידי תלמידיו, רבותינו הקדושים לבית חב"ד, הביאו לכך שכל אברך, כל בחור, יכול וגם צריך ללמוד חסידות ולהבינה אליבא דנפשיה כי היא מעמידתו בקרן אורה.

הרב פישר - המשלב באישיותו יששכר וחבולון כאחד: תלמיד חכם חריף ובקי ההוגה ומחדש בתורה ובד בבד נגיד המזיל מהונו לטובת לימוד תורת החסידות והפצת מעיינותיה בלי שיעור ומידה - הביע רגשי תודה להש"ת על הזכות שנפלה בחלקו לעמוד בראש הכוללים וציין כי 'יומא קא גרים': כ' בחשוון, יום הולדת כ"ק אדמו"ר הרשב"ב זי"ע אשר בימיו נפוצה והתפשטה תורת החסידות כרב-טוב טעם ודעת.

המעמד העלה על נס גם איש חסיד ועושה חסד, הרה"ח ר' אליהו שלוסברג שליט"א, מראשי תומכי עולם התורה והחסידות בימינו, פטרוני בתי המדרש 'מעייני ישראל' - היכל אברהם יצחק ורשת הכוללים 'חיבת אליהו' להוראה ולחסידות.

ראשי הכוללים הביעו, כל אחד בשפתו, רגשי תודה והכרת הטוב למנצחים על המלאכה, חברי הנהלת 'מעייני ישראל' בארץ הקודש, הלא המה: הרה"ח ר' מרדכי לוסטגי, הרה"ח ר' אהרן הכהן גראס והרה"ח ר' מרדכי יואל שוורץ - על עמידתם על המשמר ועמלם היומיומי למען הרבות פעלים לתורת החסידות ולתעודתה.

אז הנה, אצלנו יש חמישים הצדיקים ההוגים בתורת החסידות. וזאת אוכל להעיד שיש מכנה משותף מובהק בין הלומדים כולם, שאמנם לא כל אחד יורד באותה עמקת אל תורת החסידות, אולם כולם כאחד מרגישים שליכם נפתח כאולם לתורת החסידות והצימאון ללימוד החסידות והתקרבות אל הבורא, ממלא את חדרו ליבם.

דברות קודש

רטט עבר בקהל עת הופיעו בהדר גאונם כ"ק האדמו"רים שליט"א שטרחו להגיע במיוחד למעמד חשוב זה המעלה על נס את הלימוד והעיסוק במעיינות החסידות. הוד והדר לבש ההיכל עם הופעתם בצוותא של כ"ק אדמו"ר מביאן שליט"א, כ"ק אדמו"ר מדרושניסקיא שליט"א, כ"ק אדמו"ר ממאכנובקא בעלזא שליט"א וכ"ק אדמו"ר מנדבורנה ירושלים שליט"א. האדמו"רים שליט"א האצילו מברכותיהם על הנאספים ועל הנגיד החשוב העומד מאחורי הפצת המעיינות. מעניין יהיה להטות אוזן ולהקשיב לחלק מתוך דבריהם הקדושים. ראשון פתח בדברים כ"ק אדמו"ר מדרושניסקיא שליט"א שהאציל מברכתו על הנאספים והפליג בשבח כינוסם.

קודם לכן נשא דבריו הגה"ח רבי שמואל זלמן שפיטץ, חתן כ"ק אדמו"ר מדרושניסקיא שליט"א, וכה אמר בין היתר: 'כיום רואים במוחש שלימוד החסידות הוא בבחינת קלהציל ממוות נפשם ולחיותם ברעב. אין זה סוד שקיים כיום צימאון אדיר אצל צעירי הצאן בפרט ללימוד החסידות ולהתעניינות בה. אם בעבר, בימי הנעורים, הייתה ההתעניינות שטחית ולא בדרך הבנה והשגה - כיום ניכרת התופעה הברוכה של יותר ויותר של בחורים ואברכים הנמשכים ומשתוקקים להיכנס אל תוך מבואותיה וחדריה של תורת החסידות, להתעמק בה ולחיות את החיי היום עם אלוקותו יתברך שמו'.
כ"ק אדמו"ר ממאכנובקא בעלזא שליט"א הקדיש את דברות קודשו לברכה שאותה זכה לקבל מפי הרבי, זמן קצר לאחר הכתרתו לאדמו"ר תחת אביו זצוק"ל.

זיכתי מספר פעמים בחיי להיפגש עם כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע. אחת מהן הייתה במעון קדשו, ברחוב פרוזידנט. התפללתי מנחה עם הרבי ולאחר מכן ניגשתי אליו. הרבי לחץ את ידי ובירכני בזו הלשון: 'מזל טוב, יאריך ימים על ממלכתו'.

בהמשך דבריו הסביר האדמו"ר ממאכנובקא בעלזא שליט"א את משמעות הברכה 'על ממלכתו' וביאר מהי הממלכה אודותיה התכונן

המכתב מתאר את הימים טובים של חודש תשרי שנחגגו השנה בטעם אחר לגמרי, טעם עילאי של דבקות ועיון החסידות. הוא מציין שאמנם חייו בכלל השתנו ללא היכר, אבל הדברים ניכרו היטב בהגיע הימים הנוראים וחגי השמחה של חודש תשרי, כאשר מתוך ההסתכלות הנהירה שתורת החסידות העניקה לו, קיבל גישה אחרת לגמרי אל כל מצווה ממצוות החגים ואל כל רגע ושעה שבהם. ולא רק הוא עצמו חווה את ההתעלות הגדולה, אלא גם כל בני הבית קיבלו אור חדש בחיים ופרספקטיבה מחודשת ומקודשת על היהדות, התורה וקיום המצוות.

"התרגשתי מאוד לקבל את המכתב", שח ראש הכולל. "כי אמנם אני שומע ללא הרף מפיהם של אברכים שחיהם השתנו מן הקצה לקצה בלימוד החסידות, ובכל זאת, כשזה מגיע במסמך כתוב וחתום, עדות מסורה וברורה - מבינים טוב יותר עד כמה תורת החסידות וההתעמקות בה משנים את האדם ואת כל סביבתו".

הגרח"ש דייטש בנאומו באירוע

הרבי. "האם הכוונה ב'ממלכה' זו היא שינה על מיטה העשויה כולה זהב או שמא על ישיבה על כס מוזהב או שימוש בכלי זהב כדרך המלכים? אז ודאי שגם לכן הכוונה, כי בני ישראל צריכים להרחבה גדולה בגשמיות ובכל טוב. אבל עיקר המלכות שיהודי צריך להשיג היא מלכות התורה, לשבת וללמוד בהרחבת הדעת ולהתעמק בפנימיות התורה. את הברכה הזו שקיבלתי מפי הרבי, ברצוני להאציל כאן על הנאספים החשובים שיזכו להעמיק במלכות האמיתית, להגות בפנימיות התורה בעמקות".

כ"ק אדמו"ר מנדבורנה ירושלים שליט"א העלה על נס את חשיבות לימוד פנימיות תורת החסידות והנחלתה הלאה, להפיצה ביעקב ולחלקה בישראל.

"תורתנו הקדושה לא ניתנה רק כדי ללמדה אלא על מנת לקיים אותה, לדעת את הדרך נלך בה ואת המעשה אשר נעשה. וכשלוּמדים את פנימיות התורה והחסידות, מקבלים חיות מחודשת בכל מצווה שמקיימים והדברים משפיעים על האדם. וכאשר משיגים את ההשגות הללו, צריך גם להפיצם הלאה, כפי שאנו רואים אצל אברהם אבינו, עליו נאמר - למען אשר יצווה את בניו ואת ביתו אחריי; הוא לא שמר לעצמו את העגותיו הרוחניות; בניגוד לחנוך ולנח, שעברו את בוראם לעצמם, פרסם אברהם את ההשגות הרוחניות לכלל והכניס רבים אל מתחת לכנפי השכינה. ממנו נלמד להפיץ את אור

התורה והיהדות ואת ההשגות הרוחניות".

כ"ק אדמו"ר מבאיאן שליט"א ביקש להשלים את אשר אמרו קודמיו ושיבח את לימוד החסידות בנושאו על ראש את המשפיעים הגדולים, הגרח"ש דייטש, הגרש"ז גופין, הגרמ"מ וועכטער והגרמ"מ פויגל - אשר המה מלמדים ומורים לאברכים את הדרך ללימוד החסידות בהבנה ובהשגה. ברכת קדשו הייתה כהשלמה לדברים אשר נשא ראש כולל 'תפארת שמשון - באיאן' שציין עד כמה חשוב לימוד החסידות במסגרת הכולל, אצל האדמו"ר שליט"א, אשר מתעניין תדיר בסדרי הלימוד ואף שואל את לומדי הכולל בדבר חוק לימודם בדרכי החסידות.

ועוד זאת אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "יהודים חסידים הזוכים להיות דבוקים, מקושרים ומחוברים אל אילן החיים - הבעל שם טוב הקדוש ותלמידיו ותלמידי תלמידיו, בדרך החסידות - אין צריך להאריך ולהסביר כמה רבה היא זכותם, הזכות להגות בתורת החסידות, בספרי החסידות ובדרכה של חסידות".

הדו"ח שריגש לבנות

ההתכנסות נשלמה בדו"ח שהעבירו ראשי כוללי 'מעייני ישראל' מכל קצווי הארץ. כל אחד בתורו כוּבד לשאת את דבריו ולתאר את הפעילות במקומו ובאתרו, פעילות שכולה הפצת מעיינות החסידות.

התיאור היה אמנם שונה

מאיש לרעהו, אולם היה מכנה משותף בין כולם.

כל אחד סיפר על הצימאון הרב שבלב האברכים. בפי כל אחד הייתה עדות חיה על אשר הוא שומע שוב ושוב מפי לומדי הכוללים את המילים: "החיים שלי השתנו לגמרי".

מדובר על כוללים שכל אחד מתנהל במתכונת משלו. יש כולל שלומד מדי ערב, יש כולל שהלומדים מגיעים אליו מדי יום שיש, גם בימות החורף הקצרים, ויש גם הכולל המרכזי בו לומדים גם נגלה וגם חסידות - באותה מתכונת שהשתית רבנו הרש"ב ז"ע את ישיבת 'תומכי תמימים' בה הורה שילמדו את תורת הנגלה כמו שלומדים את תורת החסידות (כלומר, לימוד עם השראת השכינה ודבקות הבורא) ואת תורת החסידות כמו שלומדים נגלה (מתוך העמקה ויגיעת השכל להבין היטב). כל כולל ודרכו, כל כולל ומקומו. הצד השווה שבהם מפיצים את מתיקות החסידות ומדליקים אבוקות של אור וחום גם יחד בלבבות רבים כל כך.

רבים הם הצמאים למשש את תורת החסידות שהיא מרפא לכל נפש. אותם רבים צובאים על פתח כוללי 'מעייני ישראל' ולפעמים ממלאים אותם עד חוסר מקום. הם מבקשים לטעום מצוף החסידות ולהתחיל לחיות חיים שיש בהם משמעות עמוקה יותר, משמעות אמיתית יותר, משמעות של דבקות מוחלטת במי שאמר והיה העולם.

כשבא תורו של מזכה הרבים, הגה"ח ר' מרדכי כהן הי"ו, 'מעייני ישראל' בני ברק, למסור את הדו"ח האישי של הכולל בראשו עומד, ריגש את הנוכחים בדברים אודות אברכים יראי שמים ולמדנים אשר חייהם השתנו וכל דמותם השתנתה בעקבות לימוד החסידות. אברכים אשר כהגדרתו הנפלאה הפכו למקשה אחת של לימוד החסידות.

"כי דווקא כאן קיבלו את הקביעות, נשרו בתוך חבורה שכולה דבקה באותה מטרה וכולם צועדים יחד בצוותא במסלול העולה ומטפס בית אל".

"אני אישית יכול להעיד על אנשים שהגיעו ממשפחות נכבדות, הן מהעולם החסידי והן מהעולם הליטאי, וסיפרו לי שלמרות שצמחו בערוגה בריאה וקיבלו חינוך תורני, מצאו את עצמם בשערי מוות רוחני"

התורה והיהדות ואת ההשגות הרוחניות".

מכתב עדות

בפתח המושב השני של ההתכנסות, נעמד ראש כולל 'תפארת שמשון - נדבורנה ירושלים', הגה"ח ר' מרדכי הלטובסקי שליט"א, ושלף מכיסו פתק הרשום בכתב יד צפוף. "זהו מכתב שקיבלתי תכף לאחר ירח האיתנים מידי של אחד מאברכי הכולל אצלנו. מטרת המכתב הייתה בקשה שטוחה להוסיף עוד סדרי לימוד חסידות ועוד נדבכים של התעמקות בתורתה, אבל תוך השורות מגולל האברך הכותב את ההשפעה הכבירה שיש ללימוד תורת החסידות עליו ועל משפחתו כולה".

הפוגרום שהוליד

הקומפלקס הענק לתורה ולתעודה שהקים הרב זקלס בלב נובוסיבירסק

איתנות

אלפי שלוחים מכל העולם השתתפו השבוע בכינוס השלוחים העולמי שנערך בניו יורק • הם עלו בצוותא לצינונו של הרבי, שטחו את צקון לחשם ונועדו יחדיו כשהם שואבים כוחות וחיזוק לקראת המשכה של השליחות • בערבנו של יום ראשון נערך מעמד ההצדעה המרכזי ('הבִּנְקֵט') בהשתתפות השלוחים ותומכיהם • באחד הרגעים המרגשים של המעמד, הוקרן תיעוד מיוחד ויוצא דופן השופך אור על מסכת השליחות בנבובסיבירסק בסיביר שברוסיה שיצאה אל הפועל בניסיונות מדהימות ובלתי צפויות • הסיפור הזה, מכילי ראשון, עם שני גיבוריו, השליח לנבובסיבירסק, הרב שניאור זלמן זקלס, והרב הראשי לרוסיה, הגר"ב לאזאר, משקף נאמנה את עולמם של השלוחים ואת דרכם לראות בכל משבר מנוף לצמיחה אדירה מעל ומעבר לכל דמיון • השחזור המלא

אלקנה בלום

ואז שאלתי: איפה נמצא בית הכנסת? זה היה המקום הראשון שרצייתי לראות. מה שנגלה לנגד עיניי היה בניין מט ליפול, מקום משכנם המזוהה של כל ה'הומלסים' (חסרי הבית) של נובוסיבירסק. זו הייתה אז כל היהדות של נובוסיבירסק, העיר השלישית בגודלה ברוסיה. "נחתנו ימים אחדים לפני חג הפורים ואותו חגגנו שם, הזמנו כמה יהודים שאפשר. ואז, יומיים לפני שאני טס בחזרה לארץ כתום ביקורי, אני מגיע לבית הכנסת להתפלל. אני פותח את דלתות בית הכנסת וחשכו עיניי - פוגרום בבית

גדולה, בירת סיביר, נובוסיבירסק. מה אתה חושב על כך? שאלתי. תגובתו הראשונה הייתה: 'זה לא מתאים לי. זה לא מתאים לאשתי. רחוק מדי, קר מדי, מסובך מדי. אין קהילה'. ואז הצעתי להם: תקשיבו, אני מציע שתסעו למקום, תהיו שם, ואז תגידו את ה"לא". הרבי תמיד אמר לאנשים 'להתעניין' - לבדוק את זה. אז תבדקו. מי יודע? אולי זה ירגש אתכם". "הגענו לנבובסיבירסק", ממשיך הרב זקלס, "רק כשהגענו לפה הבנו מה זה סיביר. במקום שרר כפור של שלושים מעלות מתחת לאפס.

"מאז שהייתי ילד", פותח הרב שניאור זלמן זקלס, שליח הרבי בנבובסיבירסק, "הערצתי את השלוחים, עקבתי בהשתאות אחר עולם השליחות וחלמתי להיות שליח. לכן, כבר בשלב השידוכים הבהרתי שאני מייעד את עצמי להיות שליחות. זוגתי לעתיד אמרה לי שהיא מוכנה ללכת לכל מקום לשליחות 'חוץ מרוסיה'. נישאנו בשעה טובה ומוצלחת והתחלנו לחפש מקום לשליחות. בין ההצעות נפגשנו עם הרב הראשי לרוסיה, הרב בערל לאזאר". "שיש עיר

הכנסת. סידורים על הרצפה, חומשים. והדבר שהכי כאב – ספר תורה זרוק על הרצפה רח"ל. דמעות עמדו בעיניי. רצתי וצלצלתי לרב לאזאר”.

הרב לאזאר: “באמצע הלילה אני מקבל ממנו טלפון. הוא היה נסער. אמרתי לו: אנחנו תמיד אומרים שאם תהיה אנטישמיות, נהיה הראשונים לוודא שהיא תקבל את תשומת הלב מהמשלה. אם לא יהיה רעש תקשורת, השלטונות המקומיים לא יעשו דבר. אמרתי לו: גש לבית הכנסת, פתח אותו ותראה את המראה המזעזע הזה לתקשורת. זה כל מה שביקשתי ממנו”.

הרב זקלס: “כעבור שעה הגעתי. בחוץ כבר חיכו נציגים של כלי התקשורת. איך שהגעתי – התנפלו עליי, הכניסו אותי פנימה לתוך בית הכנסת והפוגרום, הצמידו לי מיקרופונים, מצלמות, ובמקום נערכה מסיבת עיתונאים מאולתרת. השאלות הראשונות ששאלו אותי: ‘האם אתה הרב של נובוסיבירסק?’, ‘כמה זמן אתה בנובוסיבירסק? ולמה אתה פה?’. הסיטואציה הייתה נראית לי סוג של הזיה”.

“לא הבנתי מה אני עושה פה. אברך בן עשרים-וארבע, במדינה זרה, ללא שפה. ואני בעצם מייצג פה את כל הקהילה היהודית – ברצוני או שלא ברצוני, ועליי לתת מענה לסיטואציה הקשה, שכל הקהילה היהודית נמצאת בה. חשבתי לעצמי באותה שנייה: אם אני לא הרב של נובוסיבירסק, אז מה בעצם אני עושה פה? במקום עייתי, באמצעות מתורגמן: כן, אני הרב של נובוסיבירסק. אני לא נמצא פה הרבה זמן. אני נמצא פה תקופה קצרה, על מנת להיות רב ליהודים – פה בנובוסיבירסק. לא היה כאן עד עכשיו רב והמטרה היא להיות רב בבית הכנסת, שיהודים יבואו ויתפללו וילמדו תורה כמו שצריך”.

“ואז שאלו אותי: מה התוכנית שלכם? אמרתי להם: אצל יהודים תמיד אומרים את הפסוק הידוע מספר שמות: ‘וכאשר יענו אותנו... כן יפרוץ’. הוספתי ואמרתי בביטחון שלפנינו נסך בי: אני קורא לאנשים האחראים בעירייה ובכל מקום לעשות את כל שביכולתם שלא יקרה עוד פעם כזה דבר נורא. כדי להילחם בתופעה כזו, עלינו להקים כאן בית כנסת גדול בניין גדול, ושם יהיה ביטחון כמו שצריך, ולא כמו שהיה כאן. בעזרת ה', מהפוגרום הזה נצמח. נבנה בניין גדול כיאה לקהילה גדולה בעיר נובוסיבירסק”.

הרב לאזאר מחייך בהיזכרו ברגע הזה. “הוא כנראה אפילו לא הבין מה הוא אומר. אלה היו החדשות החמות: רב חדש הגיע לעיר רק לפני שבוע – ולפתע פוגרום. יום אחרי פורים. חג יהודי, פוגרום, רב חדש... הסיפור הזה חרך את כל התקשורת. זה היה בראש כל הכותרות בכל כלי התקשורת בכל רחבי רוסיה. התחילו להתקשר אליי מהארץ – כלי תקשורת, רדיו, עיתונאים. היה רעש תקשורתי אדיר. כמוכבן, ממוסקבה, התקשרנו לאנשים בממשלה ואמרנו: תקשיבו, זה מה שקורה. משהו חייב להשתנות”.

הפוגרום המזעזע בבית הכנסת בנובוסיבירסק

ההחלטה כבר נפלה

ההתפתחות הבאה הייתה בלתי נמנעת. “הגעתי לארץ”, מספר הרב זקלס, “חברים, ידידים, בני משפחה, כולם מתקשרים אליי ומברכים אותי על השליחות החדשה. אני וזוגתי לא ידענו איך לעכל את הדבר הזה. הרי לא הודענו על כך לאף אחד. מבחינתנו זה היה פשוט טיול בסיביר. ככה עברו מספר שבועות ואז ערב אחד אני אומר לרעייתי: ‘העולם כולו החליט ויודע שאנחנו השלוחים בנובוסיבירסק – חוץ מאתנו’.

הרב לאזאר מוסיף: “הוא הבין שהדברים שהוא אמר לכל התקשורת, ‘אני הרב של בית הכנסת והעיר’, לא בקעו מפיו סתם. הקדוש ברוך הוא שם את הדברים בפיו. הרבי בעצם אמר לו – זו השליחות שלך. זה קשה, אבל בשביל זה אנחנו כאן. אם זה היה קל, רבים אחרים היו עושים זאת”.

הרב זקלס: “כך קיבלנו את ההחלטה שאנחנו יוצאים לשליחות בנובוסיבירסק”.

הרב לאזאר מותח קו בין מה שהוא עצמו חווה לבין השליח מנובוסיבירסק: “כשאני מסתכל לאחור על חיינו ועל השליחות שלנו במוסקבה הבירה וברוסיה כולה – כן, היו ימים שזה לא היה קל. היו פוגרומים במוסקבה, בניין נשרף, היו פצצות, אנשים הותקפו. הייתה תקופה שלא היה אוכל או חינוך לילדים. גם הפוגרום הזה כוון במיוחד ליום הפורים. הם רצו להרוס את החג שלנו, אבל אנחנו נחגוג בכל מקרה. כאשר חושבים על כך, האנטישמים האלה שפגעו בבית

הכנסת, הם העניקו לנו את ההזדמנות לבנות משהו הרבה יותר גדול”.

ברגע זה בדיוק נצפית מכל המסכים דמותו הקדושה של הרבי הנושא דברי קודש אל השלוחים באשר הם, כאז כן היום.

וכה אומר הרבי: “אחד מהסימנים לדעת שזוהי שליחותו – בשעה שיש לו על כך מניעות ועיכובים. כאשר אלו שהיו אמורים לסייע לו – מפריעים לו. ואלו שצריכים לעודדו – מנסים להניאו מכך, הרי זו גופא ההוכחה שהיצר הרע מנסה בכל מיני דרכים אולי יצליח לפעול אצלו שלא יקיים את השליחות המיוחדת שלו בעולם הזה”.

“וכאשר מתבונן באמת כפי שהיא שזוהי השליחות שלו מבלי להתפעל מאלו שמנסים להניאו, ולהשתדל שהעיר תהיה עיר יהודית כשרה, ובית הכנסת ינוהל בכשרות לפי ההלכה, ובבית המדרש ילמדו תורה ביראת שמים – אזי הקב"ה יבוא ויאמר שהוא ‘השוכן איתם’, אע"פ שנמצאים בזמן הגלות. ויחד עם הקב"ה מגיעות כל הברכות וההצלחות להתברך בבני חיי ומוזים ובכולם רוויחי, כך שמתאפשר להוסיף בלימוד התורה וקיום מצוותיה מתוך הרחבה ובשמחה ובטוב לבב”.

השגחה פרטית. הרב שניאור זלמן זקלס

מתוך החושך. הגר"ב לאזאר

אבהו.. מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין" (ברכות לד, ב). וגם על זה נאמר: "דע כי מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי.. כל אחד מדבר בעניין בפני עצמו" (של"ה תולדות אדם רמזי אותיות).

אחד הביאורים בזה הוא על דרך המבואר לעיל: מבחינת דרגת הקדושה - צדיקים נעלים יותר, שכן הקדושה הנמשכת מלמעלה נעלית הרבה יותר מהקדושה שהאדם מעורר על-ידי פעולתו ויגיעתו; אבל מבחינת דרגת האדם - בעלי תשובה נעלים יותר, כי מאחר שעבודתם היא בכוח עצמם, הקדושה שלהם חודרת באדם עצמו, והוא מתעלה.

כוונתו של יצחק

ועתה נחזור לברכות יצחק "ויתן לך האלקים וגו'". כבר הוזכר לעיל שבדעתו של יצחק היה לברך את עשיו, אלא שלמעשה יעקב קיבל את הברכות. וידועה השאלה: הרי יצחק ידע שעשיו אינו כראוי, שהרי כשאמר יעקב "כי הקרה ה' אלוקיך לפני" - "אמר יצחק בליבו: אין דרך עשיו להיות שם שמים שגור בפיו" (רש"י שם כא). אם כן, מדוע רצה יצחק לברכו?

מבואר על כך בתורת החסידות, שכוונת יצחק הייתה לפעול שעשיו יעשה תשובה. לכן רצה לברכו בברכות נפלאות אלו, ועל-ידי זה רצה להמשיך על עשיו אור אלוקי נעלה, שיפעל עליו שיעשה תשובה. אלא שלמעשה זה היה בלתי-אפשרי. עשיו היה במצב נחות כל-כך שגם אור זה לא היה מועיל. לכן הברכות היו צריכות להינתן ליעקב אבינו, ויעקב, בכוח הברכות שקיבל, מסוגל לברר ולהעלות גם את ניצוצות הקדושה המצויים אצל עשיו.

עבודת יעקב מצד עצמו היא עבודת הצדיקים - המשכה מלמעלה למטה, על-ידי לימוד התורה וקיום המצוות, ואילו בירור עשיו שיין לעבודת התשובה, שהיא בדרך העלאה מלמטה למעלה. שהרי זה עניינה של התשובה, שכאשר יהודי עובר ח"ו עבירה (בחינה של 'עשיו') - הוא מתקן זאת על-ידי תשובה, ובפרט תשובה מאהבה ש"זדונות נעשו לו כזכויות" (יומא פו, ב. תניא פ"ז).

לכן בברכות שבירך יצחק את יעקב אבינו, שמטרתן הייתה לא רק לצורך יעקב עצמו אלא גם בעבור בירור עשיו, היה צורך בברכה כפולה: א) ברכה על עבודת הצדיקים, לימוד התורה וקיום המצוות, ב) וברכה נוספת על עבודת התשובה, שאם יהודי עובר ח"ו על דבר בלתי-רצוי - שיהיה לו הכוח לצאת מזה, "כמעין המתגבר" בכוח עצמו.

התמונה המלאה בשלושת המצבים

לפי זה יתבאר הקשר של ברכות יצחק לעניין "ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'", וכפירוש הספרי שיצחק ראה את בית המקדש בשלושת המצבים: "ריח בני" - כפי שבית המקדש בנוי ועומד על עומדו - עבודת הצדיקים; "כריח שדה" - "ציון שדה תחרש", חורבן בית המקדש שאירע "מפני חטאינו"; אבל מטרת החורבן היא שיהיה "אשר ברכו ה'" - בנוי ומשוכלל לעתיד לבוא - עבודת התשובה.

יצחק ראה את התמונה המלאה, את בית המקדש כפי שהוא קודם החורבן, את החורבן שנגרם "מפני חטאינו", ואת התשובה על המצב הזה, המביאה את בית המקדש שייבנה לעתיד. וכפסק הרמב"ם (הל' תשובה פ"ז ה"ה) "הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין". זה עורר אותו לברך את הברכות על שני עניינים אלו.

וזהו שבברכות יצחק נאמר "ויתן - יתן ויחזור ויתן", שתי נתינות: א. "יתן" - נתינה אחת, הכוח להיות קשור עם הקב"ה ולהמשיך את כל האורות והגילויים מלמעלה למטה על-ידי לימוד התורה וקיום המצוות. ב. "ויחזור ויתן" - נתינה שנייה ומיוחדת, שגם כאשר יהודי שרוי במצב נחות מאוד, ניתן לו הכוח להתנתק מן הרע ולשוב בתשובה בכוחות עצמו.

ולמרות שמדובר בתשובה בכוחות עצמו, הרי גם על זה יכול להיות "ויחזור ויתן", שכן גם הכוח לעבודה בכוחות עצמו היא על-ידי נתינה מלמעלה.

[כשם שבמשל הנ"ל, גם רבי אלעזר בן-ערך, ששבחו הוא "כמעין המתגבר", הוא אחד מה"חמישה תלמידים" של ר' יוחנן בן-זכאי. הרי שגם מה שהתלמיד מתגבר ומחדש בכוח עצמו, הרב הוא שלימד אותו איך לחדש. וכן בענייננו, הכוח לעבודת התשובה בכוח עצמו בא על-ידי נתינה מלמעלה, "ויחזור ויתן".]

זו היתה ברכת יצחק "ויתן לך האלקים" - הן הכוח ללימוד התורה וקיום המצוות, עבודת הצדיקים, הן "ויחזור ויתן", הכוח השני, שגם אם יהודי מתרחק, יש לו הכוח לעשות תשובה, לצאת מהמצב הלא-טוב ולהתרומם.

היינו שגם לאחר החורבן, ש"מפני חטאינו גלינו", "כריח שדה" - "ציון שדה תחרש", תתקיים ההבטחה "שסוף ישראל לעשות תשובה ומיד הן נגאלין", שזוכים ל"אשר ברכו ה'" - בית המקדש בנוי ומשוכלל לעתיד לבוא.

(על-פי לקוטי שיחות חלק י, עמוד 80)

המעגל נסגר ומתרחב

בשלב הזה אלפי היושבים באולם נחשפים לשלל מראות המספרים, ללא מילים, את ההווה המפואר של חב"ד בנובוסיבירסק: קומפלקס ענק ממדים של בית כנסת, בית מדרש ומרכז יהודי שוקק בלב העיר. מגדלור פועם ובוהק של תורה. והמוני יהודים מכל הגילאים המשתתפים בשיעורי תורה, באירועים ובפעילות השוקקת. כשעל כל האימפריה הזו מנצח ביד אמן הרב זקלס.

"מעולם", הוא עצמו אומר עתה, "בחיים, לא הייתי מגיע לנובוסיבירסק. בדרך כלל, פוגרומים הבריחו והשפילו יהודים. במקרה שלנו, הפוגרום הביא את היהדות והביא גאווה לעם היהודי".

והרב לאזאר מחרה-מחזיק אחריו: "הוא עבר לשם בגלל הקשיים האלה. לפעמים האתגרים האלה הם אלה שמעירים אותנו וגורמים לנו לומר לעצמנו: אתה יודע מה? אם יש אנשים שנלחמים בנו, אנשים שלא רוצים אותנו כאן, זה מראה כמה חשוב שנהיה כאן. בין אם מדובר באנטישמיות ובין אם בקשיים אחרים. זו בעצם קריאת השכמה שאומרת לנו כמה חשובה העבודה שלנו. כמה חיוני עבורנו להיות שם, להישאר שם".

הרב זקלס מתאר בהתרגשות: "תוך כמה חודשים, הרגשנו כמה החום היהודי והאור שאנחנו מביאים לעיר, באמת מאיר את היהודים, את הנשמות שלהם. מאות יהודים התחילו להגיע לקהילה. התחלנו בפעילות ענפה, שבתות, תפילות, שיעורי תורה. אותם פורעים שעשו את הפוגרום אם הם היו יודעים מה התוצאה של הפוגרום שהם עשו אז, הם בטוח היו חושבים פעמיים. והפעילות הזאת כל כך ממלאת אותך. אתה קם בבוקר לכפור ולחושך, אבל כשאתה פוגש יהודים - התחושה הזאת והמשמעות הפנימית ממלאות אותך המון אושר פנימי ושמחה גדולה בלב.

כפי הרב לאזאר יש חיוק לדברים: "אם מישהו ינסה לשלם היום מיליון דולר לכל שליח שנמצא בסיביר, והיום יש לנו ברוך ה' ערים רבות בהן יש שלוחים, ויבטיח להם עולם ומלואו - הם לא יעזבו את קהילתם. הם אוהבים אותם. אין ספק שלולא השליח, זה לעולם לא היה קורה. האם אפשר לדמיין רב, שפתאום אומר, זה קשה? הילדים שלו כאן! את מי הוא ישאיר מאחור? את צאן מרעיתו? את אחיו, את החברים הכי טובים שלו? זה מה שהשלוחים באמת מרגישים. הם מגיעים לקהילה, הופכים לחלק ממנה ולמנוע שלה".

הרב זקלס: "אחד השיאים של השליחות שלנו היה לפני שנתיים כאשר פה, בנובוסיבירסק, נערכה החתונה של בתנו הבכורה, עם למעלה מ-500 מוזמנים. בזמן החופה, המחשבות שעברו לי בראש, היו אותם רגעים שהיינו בשדה התעופה, עם הבת שלי בת החצי שנה על הידיים, ואנחנו לבד בשדה התעופה, עם כל החבילות. מגיעים הביתה, המעלית לא עובדת, וככה אני נושא את הבת שלי עם המזוודות לקומה התשיעית. לא חלמתי אז שאת החתונה של הבת הזו כעבור עשרים שנה, נחגוג כאן בנובוסיבירסק. וכמו לא היה די בכך, בעוד מספר שבועות הבת שלי מגיעה עם בעלה, לשליחות לנובוסיבירסק, לסייע לנו, ויחד אתנו להאיר עוד יותר את העיר". ■

(תודתנו נתונה לשלמה חיים ריבקיין)

נשמרתא דאורייתא

ביאורים מתורת חב"ד לדרך היומי

ראש השנה כב-לה

מולד הלבנה בעולמות העליונים

אתם אפילו שונגין אתם אפילו מזידין אתם אפילו מוטיעין (ראש השנה כה, א)

הביאור בזה הוא, דהנה חמה ולבנה ועניניהם כאן למטה נשתלשלו מבחינת חמה ולבנה ועניניהם למעלה. ולכן, זה שיום מולד הלבנה נקבע לראש חודש, הוא מצד מולד הלבנה שלמעלה.

אבל מאחר שידיעתנו והשגתנו בענינים שלמעלה היא על ידי הענינים כמו שהם נמשכים כאן למטה - לכן צייתה עלינו התורה שנקבע ראש חודש לפי מולד הלבנה שלמטה (על פי הראיה, או על פי חשבון) כי מזה אנו יודעים שאז הוא מולד הלבנה שלמעלה.

אבל כשביט-דין קבעו ראש חודש ביום אחר והתורה מצוה לנו "לסמוך עליהם", הרי זה גופא הוכחה, שדוקא ביום זה, שתורת אמת קובעת אותו כ"ראש חודש", אז הוא מולד הלבנה (העיקרי -) שלמעלה.

[וזה שלמטה המולד אז הוא ביום אחר, הרי זה מפני שאז אין העולם הזה התחתון ראוי (מפני סיבות שונות), שההמשכה שמבחינת לבנה שלמעלה תומשך בלבנה שלמטה באותו זמן].

ועל אף שתורה לא בשמים היא, ואין משגיחין בבת קול, ובפולגתת זהר והתלמוד הלכה כחכמי התלמוד ועוד - הרי מצינו כמה דוגמאות בתורה כהאי גוונא, ולדוגמא בעדים זוממין:

מבואר בגמרא (מכות ה, ב) "עדים זוממין, לא הרגו נהרגין, הרגו לא נהרגין". וידועה הקושיא בזה, שהרי זהו היפך השכל, והיפך דיני התורה בנוגע לשאר מיתות בית-דין. ומבואר על פי הרמב"ן - שכיון שבית-דין כשר חקר ודרש וכו' וקיבל עדותן ועל פי זה פסק דין למיתה ונהרגו בפועל, הרי זו הוכחה שכלפי שמיא גליא שהנהרגים היו מחויבים מיתה זו, אף על פי שדין תורה ביטל את העדות שהיא הייתה יסוד הפסק דין למטה שיהרגו ונהרגו - ולכן פס"ד בית-דין שלמטה דאין העדים זוממין נהרגין.

(ע"פ לקוטי שיחות חכ"ב ע' 233)

סלסול שיטות התנאים ואמוראים

מאי סלסלה ותרומומך.. אמרה להוא נברא דהוה קא מהפך בשעריה אמרה ליה עד מתי אתה מסלסל בשערך (ראש השנה כו, ב)

דהנה הסלסול הוא בשערות, להפרידם שלא

יהא עירוב נימא בחברתה. וכך צריך להפריד כל ההלכות שבגמרא שלא יהיה עירוב ובלבול בין הלכה להלכה. וכמו שמצינו בכמה מקומות בתלמוד דקאמרי ורמינהו וכו' ומשני לא קשיא הא ר' מאיר כו' שמבררין ומלכנין כל הלכה לעצמה שלא תהא הלכה אחרת סותרת אותה ומבלבלתה.

ועל ידי העיון כתיב ותרומומך - לבחינה שלמעלה מהשערות והוא בחינת הפנימיות המלוכב בתוך השערות שהוא החיצוניות. והיינו כמו שכתוב בזהר (ח"א פ' חיי שרה) על הפסוק עין לא ראתה אלקים וזולתך יעשה למחכה לו, מאי למחכה לו.. אלין אינון דדחקין למלה דחכמתא ודייקין ליה ומחכאן ליה למנדע ברירו דמלה ולאשתמודעא למאריהון כו' ע"ש.

(ע"פ לקוטי תורה אחרי כו, א. האזינו עו, א)

בין שופר להצצרות

שופר מאריך והצצרות מקצרות שמצות היום בשופר (ראש השנה כו, ב)

ידועה תורת הרב המגיד עה"פ "עשה לך שתי חצוצרות", דשתי חצוצרות היינו שתי חצאי צורות, כלומר שהקב"ה וכנסת ישראל הם שתי חצאי צורות.

והנה מבואר בכמה מקומות דענין שתי חצאי צורות הוא בהארה והגילוי הנמשך ממנו יתברך, ושם שייך לומר בחינת צורה ושהקב"ה וכנסת ישראל הם שתי חצאי צורות המשלימות זו את זו. אבל בעצמותו ית', ישראל וקוב"ה הם חד ממש (ולא ניתן לומר שהם ב' חצאים).

וזהו המעלה דשופר על חצוצרות, כי העבודה דשופר היא בעצם הנשמה שהיא חד ממש עם העצמות, למעלה מענין שתי חצאי צורות.

וזהו שבראש השנה שופר מאריך כי מצות היום בשופר, לפי שעיקר העבודה בראש השנה הוא העבודה שמצד עצם הנשמה שהיא חד עם העצמות.

וזהו ג"כ שופר מאריך, דענין האריכות הוא הן למעלה והן למטה, כי העבודה דשופר מגעת בהעצם (בעצם הנשמה ובעצמותו ית') שלמעלה מכל הגילויים (אריכות למעלה), אבל הוא נמצא גם בהעקב (אריכות למטה), ועי"ז נשלמה הכוונה דדירה לו ית' בתחתונים, כב' הענינים, לו לעצמותו ובתחתונים.

(ע"פ תורת מנחם סה"מ מלוקט ח"א ע' קח-קט)

התנתקות מהרצונות או כפייתם

מר סבר בראש השנה כמה דכייף איניש דעתיה טפי מעלי.. ומר סבר בראש השנה כמה דפשיט איניש דעתיה טפי מעלי (ראש השנה כו, ב)

והענין הוא, דפשיט היינו שהוא מופשט מכל הרצונות ואין לו שום רצונות כלל, וכייף היינו שיש לו רצונות, וגם רצונות זרים, ומכל מקום הרי הוא כופה את עצמו. ות"ק ס"ל היא שתכלית המעלה הוא להיות מופשט לגמרי מענין הרצונות.

אמנם דעת ר"י (וכן ההלכה) היא, דכמה דכייף איניש דעתיה טפי מעלי, וטעם הדבר הוא, כי בהיותו מופשט מענין הרצונות, אזי אי אפשר לדעת מה יהי עמו כאשר יהיו לו רצונות, והיינו, דהגם שעכשיו הוא בתכלית הביטול, מכל מקום, ביטול זה הוא לפי שאין לו ישות ורצונות זרים, אבל כאשר יהיו לו רצונות אי אפשר לדעת האם יצליח להתגבר עליהם ולבטלם וכו'. ולכן תכלית עילוי ושלמות העבודה הוא העבודה דכייף, דהגם שיש לו רצונות, מ"מ הוא כופה את עצמו, שזהו העבודה דביטול היש שמבטל את ישותו.

(ע"פ תורת מנחם חכ"ד ע' 21)

בריאה במחשבה ובריאה בדיבור ומעשה

דאלו ואלו דברי אלהים חיים ואיכא למימר דבתשרי עלה במחשבה לבראות ולא נברא עד ניסן (תוד"ה כמאן. ראש השנה כז, א)

אמנם בספרי קבלה (נהר שלום סדר תפלות ר"ה קרוב לסופו. שער הכוונות ענין ראש השנה דרוש א, ובשמן ששון שם) מבואר ש"בניסן נברא העולם" היינו הבריאה בשייכות לפנימיות העולמות, ו"בתשרי נברא העולם" - חיצונית העולמות.

ובשו"ת בני ציון (ח"א סי"ד אות טז) הביא כמה מקורות שגרסו בדברי התוס' שבניסן עלה במחשבה לראות, ולא נברא עד תשרי (דלא כהגירסא לפנינו).

והביאור בזה הוא, דחיצונית העולמות היינו - כפי שנראה העולם בחיצוניות, לעיני בשר, כדבר נפרד מאלקות - והתהוות זו היא מדיבורו ית' בעשרה מאמרות שבהם נברא העולם, ש"דיבורו של הקב"ה חשיב מעשה" (ב"ר ספמ"ד), וכמו דיבורו של האדם שנפרד

ממנו, כך על דרך משל דיבורו של הקב"ה בעשרה מאמרות שבהם נברא העולם הוא נמשך באופן שנראה (כלפי הנבראים) כאילו הוא כביכול עניין נפרד ממנו ית'.

אמנם פנימיות העולמות היא כפי שהעולם הוא בפנימיות - מאוחד עם אלקות, והיינו ההתהוות מבחינת מחשבתו ית', בדוגמת מחשבת האדם למטה, להבדיל, הנשאת תמיד בהתאחדות עם האדם החושב, כך גם התהוות העולמות מבחינת המחשבה היא באופן שמאוחדת עם אלקות.

זוהי שייכות ב' עניני ההתהוות לחדשי תשרי וניסן:

העבודה תשרי היא עבודת התשובה. דמזה גופא שיש לשוב אל הקב"ה, מוכח שלפני כן היה מרוחק מאלקות - ומצד דרגא זו נתפס בפשיטות שהעולם הוא מציאות, ויש צורך בראיות והוכחות שיש בעל הבית לבירה זו;

מה שאין כן העבודה דניסן - עבודת הצדיקים - הוא שמלכתחילה הוא קרוב ומאוחד עם אלקות, ובמילא אצלו נרגש להיפך: אלקות נתפס בפשיטות, ואילו למציאות הנבראים יש מקום בהרגש שלו אך ורק מצד ההוכחה שיש לו על זה מהתורה - "בראשית ברא אלקים", ובמילא העולם אצלו הוא בהתחדשות, ותופס מקום רק במידה שהתורה נותנת לזה מקום.

(ע"פ לקוטי שיחות ח"ט ע' 483)

הנחש למעלה

ובי נחש ממיית או נחש מחיה אלא בזמן שישאל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתרפאין (ראש השנה כט, א)

וקשה, למה ליה לנחש כלל? אלא והיה אם נשך הנחש - יסתכל כלפי מעלה, ללא נחש? והעניין הוא כי הדינין נמתקים בשרשן. דהנה כל רעות ודינים רחמנא ליצלן שנתהוו בעולם, שרשם ומקורם המחיה אותם הוא טוב, כמבואר בזהר (תרומה דקס"ג ע"א) "וכי יש עבדא דמרדד במאריה"? ומשני, שהוא על דרך משל הזונה עם בן המלך, שכל רצונה וחפצה הוא שלא יציית לה, ובוזה תתענג יותר שתהא אהובה למלך, מה שאין כן כשמפתה אותו ותוכל לו הרי אין זה רצון המלך. היינו שאפילו היצר הרע בשרשו ומקורו הרי הוא טוב.

אמנם כשיורד למטה בדרך התשלשות העולמות, אזי נעשה באמת רע גמור ודינים גמורים, הן במילי דעלמא והן במילי דשמיא.

והנה כשבא לאדם איזה יסורים רחמנא ליצלן, יחשוב כי לא למראה עיניו ישפוט שרע הוא, אלא באמת שרשו הוא טוב, כי ממנו ית' לא תצא הרעות כי אם רק טוב גמור, רק שהוא אינו מושג בשביל שלא יוכל לירד לעולם השפל ונשאר למעלה, וזהו דאיאת במדרש עה"פ טוב מאד - טוב זה מלאך החיים, מאד זה מלאך המות. שהוא טוב מאד בלי שיעור וגבול, אלא שעדיין לא בא לידי גילוי ואינו מושג. וזהו יסר יסרני י"ה שהוא בתחלת השם [דשם הוי"ן] תחלת התגלותו שעדיין לא בא לידי גילוי ואינו מושג שעדיין לא נתגלה הכל. וזהו עניין נחום איש גם זו שהיה אומר גם זו לטובה מפני שהיה מתבונן באמת ששרש הרע

הוא הטוב והביאו למעלה אל שרשו למקום אין ושם הי' יכול לעשות השתנות כמאמר ר' חנינא בן דוסא מי שאמר לשמן וידליק כו'.

וזהו עניין נחש הנחשת שהיה צריך להשימו על הנס, שהיה צריך לה להגבהת הנחש למעלה ומסתכלים כלפי מעלה, כלומר שלא יחשוב שהנחש הוא נפרד, כי אם כן הוא רע ממש ונשאר רע. אבל כשיחשוב את הנחש בהגבהתו למעלה בשרשו, שאינו נפרד מאתו ית', וחיותו משם הוא, ע"ד משל הזונה עם בן המלך הנ"ל, אם כן אין רע יורד למעלה.

(על פי לקוטי תורה פרשת חקת סא, ד - סב, ב)

השבת פועלת את פעולת השופר

יום טוב של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה (ראש השנה כט, ב)

הביאור בזה: מלך אמיתי, הוא אדם מרומם ונעלה מצד עצמו, ולאדם מרומם שכזה, למלוך על מדינה ולהנהיג עם, זו השפלה גדולה (לא כמו בימינו שמקובל לתאר את המלך כאדם שרוצה ומתאוה להשתלט ולהתנשא על אנשים, כלומר, מדובר באדם שבמהותו הפנימית ייתכן שהוא שפל ונחות, שרוצה להתנשאות על אחרים. אלא להיפך). מלך אמיתי, הראוי להיות מלך, הוא אדם מרומם מצד עצמו, שהמלוכה והנהגת המדינה נחשבים להשפלה עבורו, והוא אינו חפץ בהם. וזהו עניינה של הכתרת המלך - שהעם מבקשים ומתחננים למלך שימלוך עליהם ומבטלים עצמם אליו, ועל-ידי זה מעוררים בו את ההסכמה והרצון למלוך עליהם.

על-דרך זה במלכותא דרקינא: הקב"ה מצד עצמו מרומם לגמרי מעניין המלוכה על הנבראים. לגבי הקב"ה, כל העניין של בריאת העולם והמלוכה עליו הוא השפלה גדולה. כי "במקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו", לגבי כל הגדולה שבמעשה בראשית והמלוכה על נבראים, זו ענוה והשפלה. לכן, בכדי לעורר אצל הקב"ה את הרצון למלוך עליו, צריכים אנו לעורר בו את התענוג במלוכה עד שיסכים וירצה למלוך. וזהו עניינו של ראש-השנה - להכתיר את הקב"ה למלך על-ידי קבלת עול מלכותו וההתבטלות אליו. הביטול העמוק המתבטא בהכתרה ובתקיעת-שופר, מעורר אצל הקב"ה את התענוג בהתהוות העולם והמלוכה, ועל-ידי זה הוא נעשה למלך.

אמנם כאשר ראש-השנה חל בשבת אין צורך בתקיעת-שופר. שבת זהו זמן שאצל הקב"ה מתעורר התענוג בהתהוות העולם ובמלוכה גם בלי עבודת ההכתרה. בשבת מתגלה בכל הנבראים שנבראו בששת ימי בראשית שהכל "טוב מאוד", ולכן אין צורך בתקיעת שופר. אלא שלפי זה מתעוררת השאלה לאיך גיסא - אם בקיעות זו התענוג במלוכה נמשך מצד עצמו, מדוע בבית-המקדש תקעו בשופר גם כאשר ראש-השנה חל בשבת?

אלא הביאור בזה: בתענוג במלוכה יש כמה דרגות, ועל-ידי תקיעת שופר בבית-המקדש הצליחו לעורר דרגה נעלית יותר מהתענוג המתעורר בשבת מצד עצמה, ונמצא, שדרגת

התענוג הנמשכת על-ידי תקיעת שופר במדינה - נמשכת בשבת מצד עצמה; ואילו דרגת התענוג הנמשכת על-ידי התקיעות בבית-המקדש, נעלית עוד יותר (אלא שתענוג זה, היה אפשר לעורר רק על-ידי התקיעה בבית-המקדש ולא במדינה).

(על פי לקוטי תורה דרושים לראש השנה נו, א ואילך, מתוך ספר "המועדים בחסידות" להרב יואל כהן ע"ה ע' 67 ואילך)

המלכת ה' בחיים האישיים

שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד מלכות (ראש השנה לב, ב)

מלכות הוא ענינו אע"פ שאין בו זכר מלכות (רמב"ם הל' שופר פ"ג ה"ט)

רואים במוחש ב"מלכותא דארעא", שגם לאחר שהעם מכתירים את המלך ומקבלים עליהם מלכותו, נשארים העם מציאות לעצמם והמלך מציאות לעצמו. המלך יכול להיות "מושל בכיפה", מלך על כמה וכמה מלכים, שכל אחד מהם מולך על אנשים רבים, אבל, מובן וגם פשוט, שהמלך אינו מתערב בכל עניניהם הפרטיים של כל אחד ואחד מבני המדינות שתחת מלכותו. ויש ריבוי ענינים שנעשים במדינה, ועל אחת כמה וכמה בחייהם הפרטיים של בני המדינה, שלא מביאים לכתחילה לידיעתו של המלך. ולא עוד, אלא, שגם הנהגתם של בני המדינה אינה באופן שכל מגמתם וחפצם וכל מעינים אינו אלא למלא רצון המלך.

ומזה מובן, שהכתרת המלך ("תמליכוני עליכם") בשלימותה היא - כאשר הביטול והקבלת עול שבכתרת המלך חודרת בכל מציאותם של בני המדינה, בכל פרטי עניניהם כו', שנגרש אצלם שכל המציאות שלהם אינה אלא מציאות המלך.

ובפסוק "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" שבו חותמים פסוקי מלכיות מודגש העניין ד"מלכיות" בתכלית השלימות, עוד יותר מכל שאר הפסוקים שלפנ"ו.

בפסוקים שבהם נתפרש הלשון מלכות, כבג' פסוקי התורה (שנזכרו בגמרא), "ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו, ויהי בישרון מלך, ה' ימלוך לעולם ועד" - ניכרת ונרגשת גם מציאות העם, אלא, שהמלך נמצא עמם והם בטלים לו כו'; אבל בפסוק "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" - הביטול והקבלת עול הוא בתכלית השלימות עד כדי כך שנגרש אצלם שכל מציאותם היא מציאות המלך - "הוי' אחד".

ולכן מסיימים פסוקי מלכיות בפסוק "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" - כדי להדגיש שהסיום, גמר ושלימות, והסך-הכל דפסוקי מלכיות, הוא: "הוי' אחד", ביטול וקבלת עול בתכלית השלימות עד שכל מציאותו אינה אלא מציאות המלך, שזהו ע"ד אין עוד מציאות (רק מציאות הוי' אחד).

ויש להוסיף בדרך הרמז - ש"זכר מלכות" (בשאר הפסוקים) מורה שיש מציאות ועניין שבו מזכירים עניין המלכות, אבל דוקא הפסוק "שמע ישראל גוי' הוי' אחד" - "מלכות הוא ענינו", שכל ענינה של מציאות זו הוא - מלכות בשלימות דוקא.

(ע"פ תורת מנחם - התוועדות תשמ"ח ח"ד ע' 201)

מכון תורה ודעת
סלונים

מכון
מחיקות

ספרי
אברמוביץ

הוצאת איכות
אורות

הבריטי

**1,000 ספרי חסידות
במחירים של פעם בשנה!**

המכון סכונ ספרים
דמשק אליעזר
סקאמרנא

מלכות
הכתר

מכון
טרעטין

מעיינותיך

קולמוס

ספריית בית אל

יריד הספרים

מכון
תולדות אהרן

וועג

אודונטי

הוצאת
קורן
ירושלים

יהדות

ספר
לעניים
אור

כנסת הספרים

יריד ספרי החסידות

י"ט כסלו תשפ"ב

בנייני האומה ירושלים

4 ספרים ב-

100 ₪

3 ספרים ב-

100 ₪

גברים מוצאי שבת ט"ז בכסלו | יום ראשון י"ז בכסלו | יום שני י"ח בכסלו
נשים יום שלישי י"ט בכסלו | יום רביעי כ' בכסלו
שעות פעילות: 11:00 בבוקר ועד 01:00 בלילה | מוצ"ש החל מהשעה 20:00

* הכניסה למתחם בנייני האומה בתשלום 10 ש"ח.

יריד
החסידות

מפארת משה - נר אברהם יצחק

ספרי
אור החיים

מרכז הספר היהודי הגדול בעולם
ISRAEL | U.S.A | EUROPE

אחד
הוצאה לאור

פלייפי
הבשר אודה

